74. LF
LJUBLJANAFESTIVAL.SI

Mestna občina Ljubljana | SAVA ZAVAROVALNICA

DRŽAVNA KAPELA IZ DRESDNA
STAATSKAPELLE DRESDEN

DANIELE GATTI
dirigent / *conductor*

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE

Ljubljana, **21. 6.–8. 9. 2026**

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Mestna občina Ljubljana

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2026 je župan Mestne občine Ljubljana, Zoran Janković. / *The Honorary Patron of the Ljubljana Festival 2026 is the Mayor of the City of Ljubljana, Zoran Janković.*

Ponedeljek / *Monday*
7. 9. 2026

ob 20.00 / *at 8.00 pm*
Gallusova dvorana
Gallus Hall, Cankarjev dom

DRŽAVNA KAPELA IZ DRESDNA *STAATSKAPELLE DRESDEN*

DANIELE GATTI
dirigent / *conductor*

Matthias Wollong (violina / *violin*) in / *and* **Sebastian Fritsch** (violončelo / *cello*), koncertna mojstra / *concertmasters*

Program / *Programme*:

Gustav Mahler: Simfonija št. 6 v a-molu / *Symphony No. 6 in A minor*

I. Allegro energico, ma non troppo. Silovito, a čvrsto / *Heftig, aber markig*
II. Scherzo. Masivno / *Wuchtig*
III. Andante moderato
IV. Finale. Sostenuto – Allegro moderato – allegro energico

Gustav Mahler (1860–1911) stoji na pragu glasbenega modernizma, v času, ko se je poznoromantična izraznost začela širiti do skrajnih meja. Zgodnji modernizem v nemško govorečem prostoru se pogosto ni kazal kot popoln prelom s tradicijo, temveč kot njeno skrajno stopnjevanje: večji orkestri, daljše oblike, gostejše teksture, drznejša harmonija in vse večja izrazna napetost. Simfonija pri Mahlerju ni več le večstavčno orkestrsko delo v podedovani tradiciji Ludwiga van Beethovna in Johannesa Brahmsa, temveč poskus zajeti celoten svet z vsemi njegovimi protislovji, razpokami in skrajnimi čustvenimi stanji. Mahler sam je bil v času življenja mnogo bolj priznan kot dirigent kot skladatelj. Pot ga je vodila od gledališč v Ljubljani, Olomoucu, Kasslu, Pragi, Leipzigu, Budimpešti in Hamburgu do položaja direktorja Dunajske dvorne opere ter pozneje do New Yorka. Kot dirigent je uveljavil strogo predstavo o zvestobi partituri, izjemni disciplini ansambla in dirigentu kot osrednji interpretativni avtoriteti.

Mahlerjevo osebnost in glasbo zaznamuje občutek razklanosti. Rodil se je na območju današnje Češke, pripadal nemški govor-

ni kulturi in izhajal iz judovske družine, v dunajskem okolju pa ga je spremljal občutek tujosti. Znana formulacija govori o njem kot Nemcu na Češkem, Čehu v Nemčiji in Judu na vsem svetu. Podobne dvojnosti prežemajo tudi njegov opus. Čeprav je vse življenje deloval v operi, ni napisal nobene opere, pač pa je njegov pravi ustvarjalni prostor postala simfonija. Vanjo je vnašal koračnice, fanfare, plesne ritme, ljudske napeve, otroške pesmi, imitacije narave, zvonove in banalne vsakdanje zvoke, a jih je sopostavljal ob trenutkih skrajne tragičnosti in metafizične transcendence. Prav takšno trčenje resnega, banalnega in vzvišenega naj bi Sigmund Freud v pogovoru z Mahlerjem zanimivo povezal s skladateljevim otroškim spominom, ko je med prepirom staršev zbežal na ulico in slišal pesem »*O, moj ljubi Avguštin*« (*"O du lieber Augustin"*).

Mahlerjeve prve štiri simfonije so tesno povezane s svetom samospeva, zlasti z zbirko ljudskih pesmi in verzov *Dečkov čudežni rog* (*Des Knaben Wunderhorn*), in pogosto tudi z bolj ali manj izrecnimi programskimi izhodišči. Toda v tako imenovanih treh sredinskih simfonijah, nastalih v letih 1901–1905, se je odpovedal pevskemu glasu in izrecnim programskim razlagam. To ne pomeni, da so postale manj pomenljive, temveč da se pomen vse bolj seli v samo glasbeno tkivo. Orkester je sicer še vedno velik, vendar ga Mahler pogosto obravnava skoraj komorno, kot preplet razločnih linij, gostih kontrapunktičnih plasti, nenavadnih barvnih kombinacij in ostro izrisanih instrumentalnih gest. Namesto zunanjega programa poslušalca vodi mreža motivov, barv, ritmov in zvočnih znakov, ki se v vsaki simfoniji povežejo v drugačen, popolnoma avtonomen svet s pomočjo »vseh sredstev in razpoložljivih tehnik«.

Simfonija št. 6 v a-molu je nastala v letih 1903 in 1904, prvič pa jo je Mahler dirigiral maja 1906 v Essnu. Pogosto se je drži vzdevek »*Tragična*«, čeprav ga skladatelj sam ni uradno uporabljal. Nastala je v razmeroma srečnem obdobju Mahlerjevega življenja, kmalu po poroki z Almo Schindler in rojstvu druge hčerke, vendar se konča z enim najbolj brezupnih sklepov v njegovem ustvarjalnem opusu. Prvi stavek uvede neizprosna koračniška energija, z značilnim durovim trozvokom, ki se nad ostro ritmično figuro timpanov spremeni v molovega. Ta motiv se pojavlja v vseh stavkih. Nasproti tej trdi, skoraj vojaški glasbi stoji široko razpeta lirična melodija, ki jo je Alma Mahler povezovala s seboj in ki se je pozneje uveljavila kot »Almina tema«. Že prvi stavek tako vzpostavi osnovni konflikt simfonije med neusmiljenim korakom usode in poskusi liričnega razmaha, ki se vedno znova znajdejo pod pritiskom ostre ritmike.

Vprašanje zaporedja sredinskih stavkov ostaja odprto. Mahler je simfonijo sprva zasnoval in objavil z zaporedjem *Scherzo–Andante*, nato pa je pred praizvedbo vrstni red obrnil; v sodobni praksi zato obstajata obe možnosti. Če sledi prvotni razporeditvi, *Scherzo* neposredno nadaljuje čvrsto koračniško ozračje prvega stavka, vendar ga prestavi v bolj grotesken svet z nenavadnimi poudarki. Njegov trio prinaša navidezno starinski, mehkejši kontrast, ki pa

nikoli ni povsem nedolžen. *Andante moderato* v Es-duru deluje odmaknjeno, toda njegova toplina le začasno prekinja tragično ozračje simfonije. V velikanskem finalu se prej nakazani konflikti vrnejo v razširjeni, a razdrobljeni obliki. Glasbeni tok se premika med vzponi, zlomi, nenadnimi tišinami in novimi poskusi vzpostavitve odločnosti, dokler ga ne presekajo znameniti udarci »kladiva usode«. Po Alminem pričevanju je Mahler njihov pomen opisoval z besedami o junaku, na katerega padejo udarci, zadnji pa ga podre kakor drevo. Simfonija se po poslednjem izbruhu ne razreši v zmagoslavje, temveč potone v temni sklep a-mola.

Državna kapela iz Dresdna sodi med najstarejše orkestrske institucije na svetu. Ustanovljena je bila leta 1548 na saškem dvoru in je bila od začetka tesno povezana z mestom Dresden, dvorno kulturo in gledališčem. Danes deluje kot orkester Semperjeve opere v Dresdnu, kjer vsako sezono sodeluje pri približno 250 opernih in baletnih predstavah, ob tem pa pripravlja tudi simfonične koncerte, matineje in komorne večere. V sezoni 2023/24 je praznovala 475-letnico delovanja. Njeno zgodovino so oblikovali številni pomembni glasbeniki, med njimi Heinrich Schütz, Johann Adolf Hasse, Carl Maria von Weber in Richard Wagner, ki je orkester označil za svojo »čudežno harfo«. Posebno tesno je bil z njim povezan tudi Richard Strauss; v Dresdnu je bilo premierno izvedenih devet njegovih oper, med njimi *Saloma*, *Elektra* in *Kavalir z rožo*, orkestru pa je posvetil tudi *Alpsko simfonijo*. Med njegovimi pomembnejšimi dirigenti zadnjih 150 let so bili Ernst von Schuch, Fritz Reiner, Fritz Busch, Karl Böhm, Rudolf Kempe, Kurt Sanderling, Giuseppe Sinopoli, Bernard Haitink, Fabio Luisi in Christian Thielemann. Od sezone 2024/25 je glavni dirigent orkestra Daniele Gatti. Leta 2007 je Državna kapela kot edini orkester doslej prejela nagrado Evropske kulturne fundacije za ohranjanje svetovne glasbene dediščine.

Italijanski dirigent **Daniele Gatti** je od sezone 2024/25 glavni dirigent Državne kapele iz Dresdna. Z orkestrom je prvič nastopil februarja 2000 na povabilo tedanjega glavnega dirigenta Giuseppeja Sinopolija, pozneje pa se je v Dresden večkrat vrnil. Rojen je bil leta 1961 v Milanu, kjer je na Konservatoriju Giuseppeja Verdija študiral kompozicijo in dirigiranje. Pri sedemindvajsetih letih je debitiral v milanski Scali, nato pa vodil vrsto najpomembnejših evropskih glasbenih ustanov oziroma redno sodeloval z njimi. Bil je glasbeni direktor Londonskega kraljevega filharmoničnega orkestra, glavni dirigent Francoskega nacionalnega orkestra, Züriške opere in Kraljevega orkestra Concertgebouw v Amsterdamu ter glasbeni direktor Opernega gledališča v Rimu. Danes je tudi glavni dirigent Gledališča Majskega glasbenega festivala v Firencah, glasbeni direktor Orkestra Mozart in umetniški svetovalec Komornega orkestra Mahler. Kot gostujoči dirigent nastopa z orkestri, kot so Berlinski in Dunajski filharmoniki, Simfonični orkester Bavarskega radia in Filharmonični orkester milanske Scale. Enako pomembno vlogo v njegovem delu ima opera; leta 2008 je Bayreuthski festival

odprl s produkcijo *Parsifala* Richarda Wagnerja, dirigiral pa je tudi v Londonu, Milanu, Amsterdamu, New Yorku, Salzburgu in Rimu. Je trikratni prejemnik nagrade Franca Abbiatija za najboljšega dirigenta.

Jan Prepadnik

Almost the whole of European musical heritage is reflected in the work of the ***Staatskapelle Dresden****. Founded in 1548, it is one of the world's oldest orchestras. Heinrich Schütz was associated with the ensemble early in its history, while Carl Maria von Weber and Richard Wagner later served as Hofkapellmeister. In the 20th century, Richard Strauss developed a close relationship with the orchestra, which premiered several of his works.* ***Daniele Gatti*** *has been chief conductor since 2024, having first appeared with the orchestra in 2000. He is also music director of the Orchestra Mozart, music director of the Teatro del Maggio Musicale Fiorentino and artistic advisor of the Mahler Chamber Orchestra.* ***Gustav Mahler****'s* **Symphony No. 6 in A minor** *belongs to his second symphonic period, when he abandoned the human voice in favour of purely orchestral expression. The work is marked by dense counterpoint, pronounced polyphony and a tightly unified symphonic structure. Written during a personally contented period, it nevertheless became one of Mahler's darkest creations. Its dramatic arc moves from the forceful, march-like opening through grotesque transformations and restrained lyricism to a devastating finale with its famous hammer blows.*

Sponzor
Sponsor:

Izdal / *Published by*: **FESTIVAL LJUBLJANA**, september / *September* 2026
Zanj / *For the Publisher*: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja, častni član Evropskega združenja festivalov / *General and Artistic Director, Honorary Member of the European Festivals Association*
Prevod / *Translation*: **AMIDAS, d. o. o.**
Besedilo / *Text*: **JAN PREPADNIK**
Oblikovanje / *Design*: **ART DESIGN, d. o. o.**
ljubljanafestival.si
www.facebook.com/ljubljanafestival
www.instagram.com/festival_ljubljana/
www.tiktok.com/@ljubljanafestival
www.linkedin.com/company/festival-ljubljana
www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu in prizoriščih.
The Ljubljana Festival programme and venues are subject to change.

Glavni sponzor
General sponsor:

SAVA ZAVAROVALNICA

Glavni medijski sponzor
General media sponsor:

DELO — mediji —

Sponzorji 74. Ljubljana Festivala / *Sponsors of the 74th Ljubljana Festival:*

triglav · energetika ljubljana (skupina Javni holding Ljubljana) · VODOVOD KANALIZACIJA SNAGA (skupina Javni holding Ljubljana) · telemach · NLB · KRKA · PETROL · RIKO · Telekom Slovenije · otpbanka · SPAR 35 Ker mi je mar · Slovenske železnice · Lekarna Ljubljana · TRIMO · FOUR POINTS BY SHERATON Ljubljana Mons · DRL

Glavni sponzor zunanjega oglaševanja
General sponsor of outdoor advertising:

europlakat

Medijski partnerji / *Media Partners:*

DNEVNIK · Ljubljana Airport · Finance · HITRADIO center · ENTER · Rock Radio · MEGA BUS MEDIJI V GIBANJU · meetpoint · net TELEVIZIJA · parada plesa · SAMOZAVESTNO.SI · INTERNATIONALIS

Sponzorji posameznih prireditev / *Sponsors of the individual events:*

SAVA ZAVAROVALNICA · DELO — mediji — · triglav · telemach · NLB · KRKA · RIKO · Telekom Slovenije · otpbanka · SPAR 35 Ker mi je mar · Slovenske železnice · TRIMO · ELES · TERME DOBRNA HOTELS, SPA & MEDICAL CENTRE · Technobell Technology · kelag · hse 25 let · endomed Specialistični ambulantni diagnostični center · LIBRA PREMIA · BKS Bank · BTC · INTESA SANPAOLO BANK · LUKA KOPER Port of Koper · LUNOS · Plinovodi Povezani z energijo · 130 Elektro let Ljubljana

Partnerji Ljubljana Festivala / *Ljubljana Festival partners:*

RADIO TELEVIZIJA SLOVENIJA · Slovenska filharmonija · OPERA BALET MARIBOR · DOUBLETREE by Hilton LJUBLJANA · city hotel · GRAND HOTEL UNION EUROSTARS · GRAND HOTEL UNION · INTERCONTINENTAL · FOUR POINTS BY SHERATON Ljubljana Mons · Radisson BLU PLAZA HOTEL LJUBLJANA · HOTEL SLON LJUBLJANA · Residence Ljubljana · SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA · AG UNIVERZA V LJUBLJANI Akademija za glasbo

Prijatelji Festivala Ljubljana
Friends of Ljubljana Festival:

NP CONSULTING · TETA FRIDA · OTHER

Uradna vina
Official wines:

VINAKOPER

Uradni prevozniki / *Transport partners:*

LPP skupina Javni holding Ljubljana · PORSCHE SLOVENIJA · GOGREEN · Slovenske železnice GREMZVLAKOM